

Spara energi i bostadsrättsföreningen

Bostadsrätterna

16 maj
Umeå

Marcel Berkelder
*certifierad energiexpert,
certifierad OVK kontrollant*

SCB:s kvartalsvisa statistik är en viktig väckarklocka för ett land med högt s klimatområdet, skriver Mattias Goldmann, vd för den gröna liberala tankeskn

Living Planet Report 2016 - så mår planeten jorden

WWFs Living Planet Report visar trenderna för den biologiska mångfalden och våra ekologiska fotavtryck. Mänskligheten kräver nu 60 procent mer resurser än vad naturen kan producera. I dag lever vi globalt alltså som om vi hade 1,6 jordklot istället för det enda vi har.

Sverige är ett av länderna med störst påverkan på naturen per person

I den senaste rapporten, som släpptes globalt 27 oktober 2016 visas att Sverige tillsammans med länder som USA, Kuwait och Australien har störst ekologiskt fotavtryck per capita. Från att i 2014 års rapport behöva 3,7 jordklot om alla på jorden skulle ta efter vår konsumtion, så motsvarar det svenska fotavtrycket nu 4,2 planeter.

Svensk klimatpåverkan ökar för tredje kvartalet i rad

Mattias Goldmann , 6 februari, 2017

DEBATT Medan vi gläds åt att artisten Milev Cirus retweetar bilder

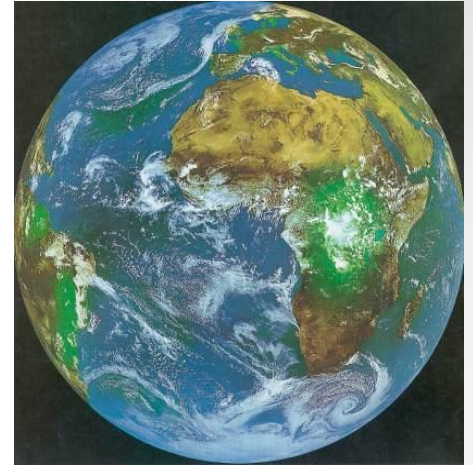

Miljö kvalitetsmålen

- ▶ Begränsad klimatpåverkan
- ▶ Frisk luft
- ▶ Bara naturlig försurning
- ▶ Giftfri miljö
- ▶ Skyddande ozonskikt
- ▶ Säker strålmiljö
- ▶ Ingen övergödning
- ▶ Levande sjöar och vattendrag
- ▶ Grundvatten av god kvalitet
- ▶ Hav i balans samt levande kust och skärgård
- ▶ Myllrande våtmarker
- ▶ Levande skogar
- ▶ Ett rikt odlingslandskap
- ▶ Storslagen fjällmiljö
- ▶ God bebyggd miljö
- ▶ Ett rikt växt- och djurliv

Exergi B(y)rån

Jordens medeltemperatur stiger

Effekter

Vattenresurser

- ökad/minskad nederbörd
- ökad vattenbrist
- översvämningar av stormar/nederbörd

Havsytan stiger

- stiger med 9–88 cm
- saltvatteninträngning
- många länder förlorar yta
- ca 100 milj. drabbas av översvämning

Jordbruk

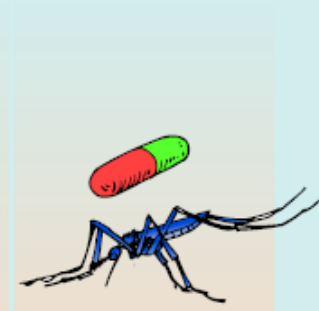
- ökad jordbruksproduktion i tempererade områden
- minskad jordbruksproduktion i tropiska/subtropiska områden

Ekosystem

- förändrad artutbredning
- förändrad biologisk mångfald
- skogar och korallrev är exempel på känsliga system

Hälsa

- Ökad mängd:
- väderrelaterade dödsfall
  - vattenburna infektionssjukdomar
  - insektsburna sjukdomar

Naturvårdsverkets sammanfattande bild av konsekvenser av klimatförändringar. Diskustera: vilken av dessa 5 är den mest hotande? Vilken/vilka tar företag hänsyn till?

Egenkontroll

OVK och Energideklaration

Miljöbalken föreskriver:

Planera för att

-Motverka

-Förebygga

Olägenheter för människors hälsa eller miljö.

Skyldighet att skaffa sig tillräcklig kunskap.

Egenkontroll, fastighetsägare

Fungerande egenkontroll:

- Följer lagar och förordningar
- Ekonomiska fördelar
  - lägre driftkostnader
  - högre fastighets värde
- Miljö och klimat
  - Lägre utsläpp av
    - miljöskadliga ämnen
    - klimatpåverkande gaser

Egenkontroll, fastighetsägare

HUR?

- Regelbundna kontroller
  - Rondering
  - bl. a. OVK och energideklaration
- Dokumentation
  - energistatistik => el, värme, vatten
  - bedömning av slitage, risker, status
- Tydlig information
  - dialog med de boende
  - skyltning

Egenkontroll, fastighetsägare

Exempel på områden

- Förekomst av hälsovådliga byggnadsmaterial
- Fukt och mögel
- Buller
- Radon
- Ventilation
- Avfall
- Cistern
- Inomhustemperatur
- Vattentemperatur
- Skadedjur
- Energianvändning
- Kemikalier
- Transporter till och från verksamheter i fastigheten

Egenkontroll, fastighetsägare

Energideklaration

- Lagkrav, gäller de flesta byggnader.
- Giltig i 10 år
- Ska utföras av certifierad energiexpert
- Registreras elektroniskt i databas hos Boverket (experten)

- Besiktning på plats
- Energianvändning korrigeras för normalt brukande enligt BEN
- I en BRF har föreningen ansvaret för energideklarationskravet

Boverket har tillsynsansvar

Egenkontroll, fastighetsägare

Energideklaration innehåller bl. a.

- uppvärmd area, A-temp (garage får ej räknas med)
- Energianvändning för
  - uppvärmning
  - komfortkyla
  - tappvarmvatten
  - byggnadens fastighetsel
- Åtgärdsförslag för att energieffektivisera

Energiprestandan uttrycks i
kWh/m² (A-temp)
Klassas i skala från A till G

Även uppgift om radon, uppvärmnings- och ventilationssystem finns i deklARATIONEN.

Energideklaration 2.0

Förra energideklarationen kan inte kopieras till 2.0

- A-temp
- Besiktning
- Klassning
- Energibalanskrav,
verifiering inköpt energi+ "gratis värme" stämmer med
värmeförluster
- Certifieringskrav

Nyttja energideklaration för att jobba aktivt med energieffektivisering

Egenkontroll, fastighetsägare

OVK- obligatorisk ventilationskontroll

- Krav på OVK infördes 1991. Ansvaret ligger på byggnadens ägare.
- Syftar till att skydda människors hälsa genom fungerande ventilation
- Besiktning utförs av certifierad person, som skickar in protokoll till byggnadsnämnden
- Skall också följa miljöbalkens krav på energieffektivitet.

Egenkontroll, fastighetsägare

OVK

Byggnader och typ av ventilationssystem	Intervall
Förskolor, skolor, vårdlokaler och andra liknande byggnader. Oavsett typ av ventilationssystem	3 år
Flerbostadshus, kontorsbyggnader samt personalutrymmen och kontor i industribyggnader och liknande. FT-, FTX-ventilation.	3 år
Flerbostadshus, kontorsbyggnader samt personalutrymmen och kontor i industribyggnader och liknande. S-, F-, FX-ventilation	6 år
En- och tvåbostadshus med FX-, FT-, FTX-ventilation.	Endast en första besiktning

S = självdrag

F= mekanisk frånluft, T= mekanisk tilluft,

X=värmeåtervinning =>

FT system, FX system och FTX system

Egenkontroll, fastighetsägare

OVK – hur?

Kontroll (alltid) av:

- smuts i systemen (kanaler, fläktar, värmeväxlare m m)
- dokumentation, lättillgängligt för adekvat underhåll och skötsel
- systemen fungerar såsom avsedda

Vid s k 1:a besiktning skall det också kontrolleras

- att systemet stämmer överens med gällande bestämmelser

Vid återkommande besiktning

- kontroll att systemet fungerar såsom det var föreskrivet när systemet togs i bruk
- förslag till förbättrad energihushållning

Intyg anslås på välsynlig plats i byggnaden

Egenkontroll, fastighetsägare

OVK- att tänka på

OVK handlar om människors hälsa och är en ansvarsfråga.

Det är också ett viktigt instrument för energieffektivisering.

Upphandla OVK inte enbart utifrån lägsta pris

Ställ krav på att reglementet följs, dvs

- Kompletta protokoll, helst enligt "Funkis"
  - A-blankett med alla system samlade
  - B-blankett, en för varje delsystem
  - E-blankett, en för varje aggregat
  - L- blankett för luftflödesmätningar
- Flödesmätningar, inte enbart stickprov
- Förslag på energieffektivisering

Egenkontroll, fastighetsägare

OVK-Energieffektivisering

Ledordet är behovsanpassning!

- flöden
- drifttider
- effektiva elmotorer
- effektiv värmeåtervinning
- **tilluftstemperaturen!!!**
- regelbunden skötsel
- åtgärda (alla) brister omgående

Kommunen har tillsynsansvar

Är teknik lösningen?

Inget system är bättre än vad brukarna kan förstå sig på det.

Därför är den mänskliga faktor mycket viktig. Såväl i negativ som positiv bemärkelse.

Information, träffar, genomgångar, visualisering osv.
Kom ihåg att vissa lyssnar på P1, andra P2, somliga P3 och några lyssnar på P4

Energiledningssystem

Det låter jobbigt och högtravande?

Det kan vara så enkelt med att man börjar med att

- hitta några eldsjälar
- ladda ner statistik och analysera, diskutera
- bestäm er för att förbättra er

Uppföljning!

Tack för uppmärksamheten!

Marcel Berkelder 070-606 3206

Kommande generationer ska ha lika goda förutsättningar och möjligheter till ett gott liv.